

قدردانی از نعمت جوانی

فتاح مرهونی
حجت الاسلام والمسلمین حسین آبراهیمی

یکی از نعمت های بی نظیر این دنیا نعمت جوانی است؛ همان نعمتی که اهل دل، اشعار زیادی برای آن گفته اند. طبق روایات دینی ما، جوانی یکی از نصیب های مهم ما از این دنیاست که تا آن را از دست نداده ایم، باید قدرش را بدانیم. امام علی^(ع) در تفسیر آیه شریفه «وَلَا تَسْخَبْ لِلدُّنْيَا» می فرماید: «لَا تَسْخَبْ صَحَّتَكَ وَ قُوَّتَكَ وَ قِرَاعَتَكَ وَ شَبَابَكَ وَ نَشَاطَكَ أَنْ تَطْلُبَ بِهَا الْآخِرَةَ؛ سهم خود را از دنیا فراموش مکن. یعنی سلامتی، توانایی، فرصت، جوانی و شادابی ات را فراموش مکن تا با آن ها، آخرت را به دست آوری». درواقع جوانی بهاری است که در آن نباید برخی چیزها را فراموش کرد؛ یکی از آن ها عبادت خداست که گفت «تا جوانی، مستی/ چون پیر شوی، سستی/ پس کی خداپرستی؟».

عبادت و اطاعت خداوند در جوانی، مزه دیگری دارد و در پیشگاه الهی نیزارزش و منزلت بیشتری دارد. رسول اکرم^(ص) فرموده اند: «إِنَّ الْيُحْتَ الشَّابَّ الَّذِي يُفْنِي شَبَابَهُ فِي طَاعَةِ...» خداوند، جوانی که جوانی اش را در راه اطاعت از او بگذراند، دوست دارد».

یکی دیگر از ویژگی های ایام جوانی، سرکشی و بی حوصلگی و همچنین افراط و تفریط است. اما حتی در عبادت خدا که سرآمد کارهای خوب است، نباید در جوانی افراط کرد که موجب می شود قلب جوان پس از مدتی خدای نکرده از آن بیزار شود.

امام صادق^(ع) این گونه از عبادت خودشان در جوانی می گویند که،

«اجْتَهِدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَأَنَا شَابٌّ، فَقَالَ لِي أَبِي: يَا بُنَيَّ دُونَ مَا أَرَاكَ تَصْنَعُ، فَلَنْ... عَزَّوَجَلَّ إِذَا أَحْبَبْتُ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْإِسْبِرِ، دَرِ جَوَانِي زِيَادَ عِبَادَتِ مِی كُردم. پدرم به من فرمود، فرزندم! کمتر عبادت كن، زیرا خداوند عَزَّوَجَلَّ، اگر بنده ای را دوست بدارد، با عبادت كم هم از او خشنود می شود».

یکی دیگر از مواهبی که در جوانی نباید فراموش کرد و باید قدر آن را دانست، قدرت یادگیری و حافظه است. بسیاری از افراد کهنسال تمام آنچه در ذهن دارند و یاد گرفته اند، با گذار ایام جوانی می دانند و چه خوب است که جوان با آیات قرآن انس بگیرد. امام صادق^(ع) در این باره می فرمایند:

«مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَ هُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اِخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَ دَمِهِ وَ جَعَلَ... عَزَّوَجَلَّ مَعَ الشَّفَرَةِ الْكَرَامِ الْبَرَّزَةِ، وَ كَانَ الْقُرْآنُ حَاجِيزًا عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛ هر جوان مؤمنی که در جوانی قرآن تلاوت کند، قرآن با گوشت و خونس می آمیزد و خداوند عَزَّوَجَلَّ، او را با البته جوانی ایامی است که خود انسان یا والدین او نباید زیاد در این ایام سخت بگیرند، چون سرکشی در این ایام در اوج قرار دارد. چنان که در بیان امام صادق^(ع) اشاره شد، پدر بزرگوارشان ایشان را از زیاد عبادت کردن نهی می فرمودند. همچنین باید به والدین عزیز درباره ایام جوانی دو نکته را که در احادیث اهل بیت^(ع) آمده است، گوشزد کرد، اول آنکه غیر از واجبات دینی، نباید در سنت ها و رسوم قدیمی خود به او سخت گیری کنند. امیرالمؤمنین^(ع) می فرمایند: «لَا تَقْصِرُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى آدَائِكُمْ فَإِنَّهُمْ مَخْلُوقُونَ لِزَمَانٍ غَيْرِ زَمَانِكُمْ، آداب و رسوم خود را به فرزندانتان تحمیل نکنید، زیرا آنان برای زمانی غیر از زمان شما آفریده شده اند».

دیگر آنکه اگر می خواهیم واجبات دینی را به جوان تذکر بدهیم و او را امر و نهی کنیم، سعی کنیم در این باب تنها نکات اصلی و کلیدی را در نظر بگیریم و در موضوعات فرعی و جزئیات، سخت گیری نکنیم. باز در این مورد روایت زیبایی از امیرالمؤمنین^(ع) وجود دارد که نکته زیبایی را درباره تربیت دینی گوشزد می کند: «إِذَا عَابَتِ الْحَدِثَ فَاتَرَكَ لَهُ مَوْضِعًا مِنْ ذَنْبِهِ لئَلَّا يَحْمِلَهُ الإِجْرَاجُ عَلَى الْمَكَارِهِ، هرگاه جوان را توبیخ کردی، برخی خطاهای او را نادیده بگیر تا توبیخ تو، او را به مقابله وادار نسازد». پس برخورد با جوان هم طرافت های خاص خودش را دارد که والدینی که دغدغه های دینی دارند، باید حتماً آن را رعایت کنند.

از خداوند بزرگ می خواهیم ما را قدردان نعمت جوانی و جوانان ما را اهل عبادت و طاعت الهی قرار بدهد، ان شاء الله!...

بردار و بخوان

انتخابات؛ لایله القدر نظام اسلامی

جمهوری اسلامی ایران در طول همه سال های اخیر با برگزاری انتخابات، توانسته است عنصر حضور مردم را به عنوان یکی از ارکان و پشتوانه های اساسی خود حفظ کند. ایران در پساانقلاب اسلامی، شیوه متفاوتی از مشارکت مردم را در تعیین سرنوشت خود به رخ کشیده است. حضور مردم در وقوع انقلاب اسلامی و شکل گیری جمهوری اسلامی، نقش بسیار مهمی دارد. کتاب «انتخابات؛ لایله القدر نظام اسلامی» حاوی مجموعه نظر ها، رهنمودها و مواضع رهبر معظم انقلاب است که در یک دوره بیست و دوساله (۱۳۹۰-۱۳۶۸) و در مقاطع مختلف، درباره انتخابات بیان شده است.

گردآورنده کتاب پس از تعیین عنوان هر قطعه از بیانات، به ترتیب تاریخ، آن ها را تنظیم و در قالب کتاب پیش روی مخاطب گذاشته است. در بخشی از کتاب با استناد به بیانات رهبر معظم انقلاب آمده است: «برای ایجاد نظام جمهوری اسلامی و مشارکت مردم در تمام برنامه ها و تصمیم گیری های اساسی آن، بر تمامی تصورات و برداشت های نادرست از اسلام و حکومت اسلامی، خط بطلان کشید». این کتاب، بخش مبسوطی از بیانات و دیدگاه های رهبر معظم انقلاب را گردآوری کرده است که مطالعه آن به خصوص به اهالی سیاست ونجبگان جامعه، بسیار توصیه می شود.

در صفحاتی از کتاب آمده است:

«آنچه امروز در سطح کشور در زمینه انتخابات جریان دارد، همان چیزی است که برای ملت ایران و برای سرنوشت این کشور، امری لازم و ضروری و مطلوب است. شور و شوق انتخابات، همه جا را فرا گرفته است و همه احساس می کنند که در این امر بزرگ، سهیم و شریکند. ملت احساس می کند که آینده امور اجرایی کشور در دستان اوست؛ زیرا یک نفر را در رأس قوه مجریه می فرستد. آینده ساز زندگی کشور، اداره کشور، روابط کشور، فرهنگ کشور، اقتصاد کشور، مسائل اجتماعی، مسائل انسانی، همه و همه از همین جا آغاز می شود. یک دوره دیگر به دنبال دوره های گذشته -که بجمدا... با موفقیت همراه بوده است- در پیش است.

مردم احساس می کنند که در این قضایا سهیم اند. این، درست همان چیزی است که ما آن را از خدای تعال می خواستیم و دشمن مایل نبود و در دل از آن ناراحت بود و می خواست این گونه نباشد. دشمن می خواست که انتخابات در ایران با استقبال عمومی مواجه نشود، اما امروز عکس آنچه که دشمن می خواهد، در صحنه مشهود است. همه منتظر روز جمعه اند. همه منتظرند که بتوانند به آن کسی که مورد علاقه شان است و به تشخیص آن ها اصلح است، رای بدهند. این چیز خیلی خوب و برجسته ای است.»

شهرانه نیوز
شماره ۱۴
۲ اسفند ۱۳۹۲
۱۴۵۵ هجری قمری

شهرانه نیوز

به مناسبت ولادت حضرت علی اکبر^(ع) و روز جوان در گفت وگو با استاد سطوح عالی حوزه علمیه بررسی شد

راه های لذت بردن از بهار جوانی

آمنه مستقیمی | جوانی بهترین

فصل زندگی همه ماست. از بچگی، رؤیای فرارسیدنش را داریم و در میان سالی و پیری، حسرت از دست رفتنش را می خوریم. همان طور که بهار طبیعت زود می گذرد و تا به خود بیاییم سرسبزی و طراوت آن از دست می رود، جوانی هم تا به خود می آییم، تمام می شود و فقط عده ای از طراوت آن بهره می برند و تا ابد نسیم روح پخشش را زیر پوست خود احساس می کنند. در این باره با حجت الاسلام والمسلمین عبدالکریم پاک نیات بریزی، استاد سطوح عالی حوزه علمیه و پژوهشگر و مؤلف آثار بی شمار درباره سیره اهل بیت^(ع)، گفت وگو کرده ایم که در ادامه با هم مرور می کنیم.

تعامل و مشورت با جوانان

در منابع روایی از معارف اهل بیت^(ع) درباره جوانان، نکات و آموزه های متعددی وجود دارد که می تواند الگوی عمل و تعامل با نسل جوان قرار بگیرد و فرصت استفاده بهینه از فصل جوانی را فراهم کند؛ برای مثال در این آموزه ها بر حفظ نسل جوان و تعامل با آن ها توصیه شده است؛ چنان که امام صادق^(ع) می فرمایند: «نوجوانان را با معارف ما آشنا کنید. قبل از آنکه گروه های منحرف، سبقت گرفته، آن ها را از دست شما خارج کنند و برپایند». استفاده از نظر و رأی جوانان، آموزه دیگری است که معصومان^(ع) به ما آموزش داده اند؛ چنان که امیرالمؤمنین^(ع) می فرمایند: «هرگاه به مشورت نیازمند شدی، نخست به جوانان مراجعه کن؛ زیرا آنان ذهنی تیزتر و حدسی سریع تر دارند. سپس نتیجه آن را به نظر میان سالان و پیران برسان تا پیگیری کنند، عاقبت آن را بستانند و راه بهتر را انتخاب کنند؛ چون تجربه آنان بیشتر است». (شرح نهج البلاغه ابن ابی حدید، ج ۲، ص ۳۳۷).

حجت الاسلام والمسلمین پاک نیات بریزی:
تنوع رفتاری، هیجانات شدید، تمایلات بسیار به رفاقت، الگوپذیری از گروه های مرجع، تشخیص طلبی، میل به آزادی و استقلال و افتخار به شخصیت، از ویژگی هایی است که در تعامل و تربیت جوان باید مدنظر باشد

توجه به فرصت جوانی

اما این طور نیست که همه ظرفیت های جوانی را دیگران فعال کنند، بلکه جوان خود نیز باید برنامه و عمل و فکر داشته باشد تا از این فرصت تکرار نشدنی، بهترین استفاده را ببرد؛ چنان که پیامبر^(ص) به ابوذر فرمودند: «قبل از میان سالی، جوانی را غنیمت بشمار». این یعنی جوانی گذراست و سریع می گذرد و اگر مراقب نباشیم، فرصتی گران بها را از دست می دهیم؛ به همین دلیل کسب علم، فضیلت، جایگاه، شغل و تشکیل خانواده باید در این دوران زودگذر دنبال شود؛ وگرنه انسان دچار ضرر و پشیمانی می شود. اهمیت توجه به فرصت جوانی به اندازه ای است که پیامبر^(ص) فرمودند: «انسان، در روز قیامت، قدم از قدم برمی دارد، مگر آنکه از او درباره چهار چیز پرسیده می شود؛ از عمرش که چگونه گذرانده است، از جوانی اش که چگونه سپری کرده، از ثروتش که از کجابه دست آورده و چگونه خرج کرده است و از دوستی ما اهل بیت^(ع)». (خصال، ص ۲۵۳).

جوان به معنویت نیاز دارد

جامعه باید فرصت تعمیق و تقویت معنویت را برای جوانان ایجاد کند. این معنویت با نماز آغاز می شود. در این باره نباید سهل انگاری کنیم و اگر جوان فضای تنفس معنوی نداشته باشد با عواملی او را از این فضا دور کند، امکان آسیب پذیری او افزایش می یابد. خودسازی جوانان و تقویت معنوی در این نسل، هم بسیار مهم است. یکی از راه های این کار، زیارت دوستان خوب و تقویت ارتباط با آن هاست. انس با دعا هم برای جوانان بسیار مهم است. انسان های باایمان با خدا انس دارند و جوان باید برای این انس، جای ویژه در سبک زندگی اش باز کند. پایداری در راه هدف، دیگر ویژگی جوان است. جوان باید در راه هدف، استقامت کند و کوتاه نیاید. در روایت تصریح شده است اگر شیعیان در راه عقیده پایداری کنند، فرشتگان با آن ها انس می گیرند. در ادامه روایت آمده است که ابرهای رحمت بر این افراد سایه می اندازد. اندیشه شغل و کسب روزی حلال، به جوان در توفیق و کمال کمک می کند. اهل بیت^(ع) به ما یاد داده اند که لقمه هایمان حلال باشد. موضوع دیگر، احسان و نیکی است که سبک زندگی جوان را متحول می کند. جوان نباید در برابر دیگران و جامعه بی تفاوت باشد. این همه شهید اعم از مدافع حرم، امنیت و سلامت، همه در زندگی خود رسیدگی به محرومان و یاری دیگران را مدنظر قرار داده اند و در این باره مرام داشته اند.

زندگی جوان باید برنامه داشته باشد. امام صادق^(ع) می فرمایند: «خدا می داند که می توانم به بهترین شکل، نان گندم تهیه کنم اما دوست دارم خدا من را در حال برنامه ریزی صحیح زندگی ببیند». جوان باید برنامه داشته باشد؛ چون سریع این سرمایه از دست می رود. روز جوان و الگویی همچون حضرت علی اکبر^(ع) که با زندگی و شهادت خود تاریخ ساز شده اند، به جوانان کمک می کند شیوه صحیح استفاده از این ظرفیت را یاد بگیرند و این دوران را به بهترین فرصت زندگی، چه دنیایی و چه اخروی، تبدیل کنند.

نقش دوست در سعادت جوان

دوست یابی در جوانی نیز مسئله ای مهم است؛ دوستان سه دسته اند؛ نخست دوستی که در هر زمان مثل غذا به او نیاز داریم. این دوست عاقل است. دوم دوستی که مثل بیماری، رنج آور است. این دوست احمق است و سوم دوستی که مایه آرامش است. جوانان باید در دوستی و رفاقت دقت کنند؛ چون دوست و رفیق می تواند مسیر زندگی ما را تغییر دهد.

عقاید

عقاید

تأثیر دعادر عاقبت به خیری

عاقبت به خیری و خوشبختی جوانان، مرهون دعاهاست. نقل است که علامه مجلسی^(ع) همه توفیقات خود را مرهون دعا های قنوت پدرش می دانست. همین دعا ها باعث شد چنان مرتبه ای بیابد که در قرون اخیر، آثار وی محل رجوع علما باشد و بی اندازه به شیعه خدمت کند. امام زمان^(عج) نیز در دعای معروف خودشان، در حق جوانان دعای کنند و راه سعادت آن ها را در بازگشت و توبه به درگاه الهی می دانند.

بهادادن پیامبر^(ص) به جوانان

جذب جوانان، رویکرد پیامبر^(ص) و اهل بیت^(ع) بود و آن حضرات به جوانان بهای می دادند و همین باعث می شد که جوانانی مثل هشام تربیت شوند؛ برای مثال رسول خدا^(ص)، عتاب بن اسید را که جوانی بیست و یک ساله بود، به فرمانداری مکه منصوب کردند و به او فرمان دادند که امامت جماعت مردم رانیز به عهده بگیرد. یعنی نخستین فرماندار بعد از فتح مکه، یک جوان بود و او در این شهر نماز جماعت برگزار کرد. رسول خدا^(ص) به او فرمودند: «ای عتاب! می دانی تو را بر چه کسانی فرماندار کرده ام؟ تو را بر مردم شهر خدای عزوجل فرماندار کرده ام و البته اگر فردی بهتر از تو سراغ داشتم، او را فرماندار آنان قرار می دادم». آن حضرت سپس به اهل مکه نوشتند: «مبادا کسی در نافرمانی او، به کم سن بودنش استدلال کند؛ زیرا بزرگ تر، شایسته تر نیست، بلکه شایسته تر، بزرگ تر است». (بحار الانوار، ج ۲، ص ۱۲۳).

جوان و تشکیل خانواده

ازدواج و تشکیل خانواده از وظایفی است که دین برعهده جوانان گذاشته است. به گونه ای که تکمیل نیمی از دین جوان، وابسته به این اقدام است. برای حفظ نصف دیگران هم باید تقوا پیشه کرد. آموزه های دینی برای تشویق جوانان به تشکیل خانواده، سازوکارهای تشویقی دیگری هم دارند؛ مثل اینکه دو رکعت نماز جوان متأهل، هفتاد برابر نماز فرد مجرد، ثواب دارد. تشکیل خانواده به زندگی جوان، هدف و برنامه می دهد و او را برای ادامه زندگی، تلاش بیشتر و تحمل سختی ها امیدوار می کند.

قلب جوان آماده پذیرش است

جوان دارای خصوصیات عاطفی، جسمانی و روحی ویژه ای است. تنوع رفتاری، هیجانات شدید، تمایلات بسیار به رفاقت، الگوپذیری از گروه های مرجع، تشخیص طلبی، میل به آزادی و استقلال و افتخار به شخصیت، از ویژگی های است که در تعامل و تربیت جوان باید مدنظر باشد؛ به همین دلیل هم در روایات بر تربیت و تعامل با نسل جوان بسیار تأکید شده است. حتی برپایه روایات، فردی از دوستان امام صادق^(ع) مخاطب حضرت قرار گرفت و به وی فرمودند: «بر شما باد تربیت نوجوانان و جوانان؛ زیرا خوبی ها را سریع می پذیرند و در آن ها بهتر می توان تأثیر کرد».